Terra incognita

Bauke Deinum

De COVID-19 uitbraak in China december 2019 en in Italië begin 2020 had vrijwel direct mijn belangstelling. Gedurende een deel van mijn loopbaan heb ik mij met virussen en vaccins beziggehouden. In 1980 was ik verantwoordelijk voor het leggen van de basis van wat nu 's werelds grootste producent van vaccins voor toepassing bij de mens is: GlaxoSmithKline met een omzet die binnen afzienbare tijd US$ 10 miljard bereikte. Sindsdien ben ik geïnteresseerd gebleven in de ontwikkeling en productie van vaccins en de effecten van vaccinatie op de volksgezondheid.

We zijn nu acht maanden verder en zien de gigantische uitwerkingen van de tot een pandemie uitgegroeide uitbraak. Om enkele te noemen: de instorting en bevriezing van zowat de gehele economie en de werkgelegenheid op een lager niveau, de ontregeling van de gezondheidszorg, van het sociale verkeer en van de sociale cohesie, de sterk verhoogde sterftecijfers en de na-ijlende problemen bij overlevende patiënten.

Nu is wijsheid achteraf altijd perfect, maar de eerste verschijnselen in februari van dit jaar waren meteen verontrustend. Op 10 februari vertrok een vliegtuig met zowat alle in ons land voorradige beschermingsmiddelen naar China zonder dat tot heraankoop van kledij en gezichtsbeschermers werd overgegaan. Verder viel wekenlang de aarzelende en bagatelliserende opstelling van het RIVM op. Terwijl verschillende landen al een werkzame indammingspolitiek hadden opgezet, bleef men

hier op zijn handen zitten terwijl er in Brabant en Limburg na de carnavalsviering grote problemen waren.
Pas op 9 maart kwam het advies om elkaar geen hand meer te geven en in de week daarna werd een landelijke lockdown afgekondigd, gingen scholen en verpleeghuizen dicht en moest er thuis gewerkt worden i.p.v. naar kantoor te gaan. En dat in een situatie waarin er een hopeloos tekort was aan beschermingsmiddelen en met name ook aan testmateriaal en testplaatsen.
De regering kon kennelijk weinig anders doen dan achter de schoorvoetende beleidsadviezen van haar RIVM gaan staan, een rijksinstelling die in deze situatie gerund wordt door virologen en niet door epidemiologen. De focus lag op bestudering van het virus en van wetenschappelijk aangetoonde al dan niet werkzame bestrijdingsmogelijkheden in (toegegeven) 'terra incognita' en niet op totale indamming; daarmee achter de epidemische ontwikkelingen aanhollend.
Het adagium hoorde te zijn: "*Hope for the best and prepare for the worst*".
Indammen, zoals succesvol toegepast in Zuid-Korea, Nieuw-Zeeland en Schotland, betekent ZERO-COVID; dus virusoverdracht op alle manieren stoppen en import voorkomen. Testen, de bron traceren en isoleren zijn essentieel. Helaas heeft Nederland deze kans uit handen laten vallen en wordt het met de dag moeilijker om de telkens opflakkerende brandhaarden te blussen. De huidige insteek van de regering tot het waar mogelijk toch vrij laten van sommigen zou vervangen moeten worden door streng opleggen en handhaven van de coronaregels.
Ondertussen wordt halsreikend uitgezien naar een vaccin ter voorkoming van COVID-19 besmetting met alle gevolgen van

dien. Naar verluidt zijn er zo'n 300 instanties waar aan de ontwikkeling van een werkzaam en veilig vaccin wordt gewerkt. Uit ervaring weet ik dat zo'n vaccin niet op korte termijn is te verwachten: testen op werkzaamheid en veiligheid neemt veel tijd in beslag. Een complicerende factor hierbij is dat van het virus gemeld wordt dat het al aan het muteren is en herbesmetting van genezen patiënten optreedt. Dat betekent een influenza-gelijkende situatie waarbij het in stelling gebrachte vaccin telkens achter de feiten aanloopt.
Ik zou graag september 2021 schrijven en weten hoe dit drama zich heeft ontwikkeld...

☙